

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ”
(для бакалаврів)

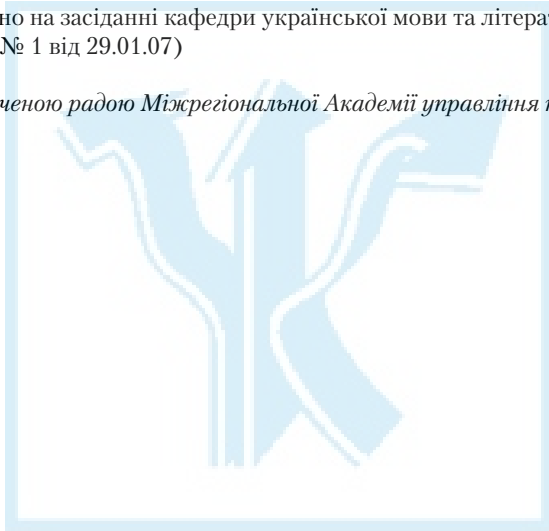
МАУП

Київ 2007

Підготовлено професором кафедри української мови та літератури
С. П. Касьяновою

Затверджено на засіданні кафедри української мови та літератури
(протокол № 1 від 29.01.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Касьянова С. П. Навчальна програма дисципліни “Історія української літератури” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2007. — 48 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Історія української літератури”, вказівки до самостійного вивчення програмного матеріалу та виконання контрольної роботи, варіанти контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2007

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Однією з найважливіших складових системи цінностей особистості є поняття про прекрасне. Відчуття, розуміння й усвідомлення цієї категорії пов'язані з бажанням людини зрозуміти навколишній світ і відтворити його в мистецтві чи суспільних діях. Для повноти створеної картини людина повинна володіти всім багатством відтворювальних засобів. Історія української літератури як процес відображає творення українцями категорійної парадигми для вираження думок, устремлень, прагнень, вражень, почуттів. Кожний з творів, які складають духовну скарбницю України, доповнює цілісну картину життя нації. Тому осмислення літературного процесу для культуролога значною мірою визначатиме фахову підготовку, в якій би сфері — науковій, викладацькій чи творчій — він не працював.

Протягом вивчення дисципліни “Історія української літератури” студенти ознайомляться з українським літературним процесом з часів зародження літератури Київської Русі до сучасності.

Навчальна програма курсу “Історія української літератури” складається з чотирьох модулів. Під час роботи над першим модулем студенти повинні ознайомитися із джерелами появи української літератури, процесом засвоєння міжнародного, насамперед візантійського і болгарського культурного й літературного досвіду, досягнути багатства літератури, що підтверджує тезу про високий культурно-естетичний та творчий розвиток наших пращурів. У цьому модулі студенти ознайомляться також із поняттям занепаду української літератури в період панування монголо-татарських ординців і загарбання українських земель сусідніми державами, зразками української літератури та книговидавничої справи в епоху Відродження. У програмному матеріалі першого модуля звертається увага на виникнення оригінальних, властивих тільки українській літературі, різновидів літератури, зокрема козацьких літописів. Другий модуль присвячений передумовам виникнення і появи нової української літератури, виявленню її ознак у прозі, поезії, драматургії. Літературно-мистецькі явища, які розглядаються у третьому модулі, включають зразки української літератури з другої половини XIX ст. до початку XX ст. У цей період в українській літературі бурхливо розвивається роман, розширюються відтворювальні можливості поезії, українська драматургія долає самодержавні перешкоди на шляху до читача, літературознавчі та критичні праці окреслюють поняття творчого методу,

стилю, а також ролі мистецтва і, зокрема, літератури в житті України. У четвертому модулі розглядаються зразки літературно-мистецького осмислення світу в період національно-визвольних змагань початку ХХ ст., тоталітарного тиску на українську літературу і творення літератури незалежної України. Такий умовний поділ пояснюється застосуванням історико-літературного підходу до розгляду літературних явищ, що найбільшою мірою відповідає прагненню визначити насамперед культурно-естетичну цінність доробку українських митців, а не їх ідеологічну заангажованість. Українська література протягом усього часу свого існування була формою вираження здебільшого політичної, громадянської культури соціуму, а не лише естетичного відтворення дійсності.

Після засвоєння першого, другого і третього модулів, що включають літературно-мистецькі явища до періоду національно-визвольних змагань початку ХХ ст., студенти повинні скласти залік на виявлення рівня засвоєних знань. Після опанування курсу історії української літератури студенти складають іспит. Дотримання принципу системності знань передбачає поєднання різних форм засвоєння матеріалу: лекції, семінарські заняття, колоквиуми, контрольні роботи, самостійна робота студентів. Зважаючи на кількість годин, призначених для вивчення дисципліни, важливе місце належить самостійній роботі студентів і формам її перевірки. Кожний студент повинен самостійно прочитати твори, які визначають характер літературного процесу, і зробити відповідні конспективні записи. Слід прочитати і законспектувати літературно-критичні праці науковців, що дасть змогу аналізувати літературно-мистецькі явища з використанням відповідного фахового понятійного апарату.

Мета вивчення дисципліни “Історія української літератури”:

- ознайомитись із джерелами української літератури;
- ознайомитись із понятійним апаратом аналізу та дослідити літературні явища;
- окреслити культурний контекст впродовж розвитку української літератури;
- ознайомитись з літературними родами і жанрами, їх відтворювальними можливостями.

Після вивчення дисципліни “Історія української літератури” студенти зможуть сприймати й оцінювати явища культури, володіючи відповідними знаннями з історії української літератури, яка є скарбницею духовності.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
	Змістовий модуль I. Література Київської Русі та давня українська література
1	Література Київської Русі
2	Оригінальна література
3	Давня українська література
4	Проза. Літописи XIII–XVI ст.
5	Драматургія давньої української літератури
6	Виникнення і розвиток віршованої літератури
7	Творчість Григорія Сковороди
	Змістовий модуль II. Нова українська література. Література XIX ст.
8	Творчість Івана Котляревського
9	Творчість Григорія Квітки-Основ'яненка
10	Творчість Тараса Шевченка
11	Творчість Пантелеймона Куліша
12	Творчість Марка Вовчка
13	Творчість Юрія Федьковича
	Змістовий модуль III. Література кінця XIX – початку XX ст.
14	Творчість Івана Нечуя-Левицького
15	Творчість Леоніда Глібова
16	Творчість Панаса Мирного та Івана Білика
17	Складність і своєрідність розвитку української літератури наприкінці XIX – на початку XX ст. Різноманітність літературних течій та угруповань у 20-х роках XX ст.
18	Творчість Михайла Старицького
19	Творчість Івана Карпенка-Карого
20	Творчість Івана Франка
21	Творчість Бориса Грінченка
22	Творчість Михайла Коцюбинського
23	Творчість Лесі Українки
24	Творчість Василя Стефаника
25	Творчість Ольги Кобилянської

1	2
26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56	Змістовий модуль IV. Література XX ст. Літературний процес 30-х років XX ст. – розвиток української літератури на новому історичному етапі. 1937 р. – апогей винищення цвіту нації Творчість Володимира Винниченка Творчість Павла Тичини Творчість Максима Рильського Творчість Володимира Сосюри Творчість Григорія Косинки Творчість Валер'яна Підмогильного Творчість Остапа Вишні Творчість Миколи Хвильового Творчість Юрія Яновського Творчість Миколи Куліша Поети “празької школи” Творчість Олександра Довженка Творчість Уласа Самчука Творчість Івана Багряного Творчість Василя Барки Творчість Андрія Малишка Жанрово-стильова різноманітність прози другої половини XX ст. Досягнення драматургії Творчість Олексія Коломійця Творчість Олеса Гончара Творчість Григора Тютюнника Творчість Павла Загребельного Творчість Валерія Шевчука Розвиток поезії у другій половині XX ст. Естетика шістдесятників Творчість Дмитра Павличка Творчість Василя Симоненка Творчість Бориса Олійника Творчість Івана Драча Творчість Василя Стуса Творчість Ліни Костенко Література українського постмодернізму
Разом годин:	135

ЗМІСТ
дисципліни
“ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ”

Змістовий модуль І. Література Київської Русі та давня українська література

Тема 1. Література Київської Русі

Найдавніші пам'ятки словесного мистецтва східних слов'ян. Билини (старини) про Іллю Муромця, подвиги князя Володимира, Добриню Микитича і Альошу Поповича. Синкретизм мистецтва Київської Русі.

Запровадження в 988 р. християнства та його культурне значення: перекладна релігійна та світська література, біблійні книги, апокрифи, житійні повісті та оповідання, патерики, хронографи, повісті про Троянську війну, Александра Македонського (“Александрія”), Варлама і Йоасафа, афоризми (“Пчола”), природничо-наукові твори (“Шестоднев Іоанна Екзарха”, “Фізіолог”, “Християнська топографія”).

Література: основна [90; 115; 118];
додаткова [11]

Тема 2. Оригінальна література

Літописи як зразки історико-художніх творів. Своєрідність літописної форми. Елементи художності у “Повісті минулих літ” — оповіді про засновників Києва, смерть Олега, білгородський кисіль, помсту Ольги древлянам. Ораторсько-учительна проза: “Слово про закон і благодать” Іларіона, повчання Володимира Мономаха (близько 1117 р.).

“Слово про Ігорів похід” — вершина оригінальної літератури періоду Київської Русі. Історичні засади твору. Використання автором міфопоетичних і фольклорних традицій у творенні образів поеми. Образи Ігоря, Святослава Київського та інших князів, руських воїнів. Композиційна та ідейно-естетична роль образу Ярославни. Природа в поемі. Проблема автентичності пам'ятки.

“Галицько-Волинський літопис”. Загальна характеристика. Стійкість і мужність князя Данила в обставинах смертельної небезпеки. Оповідь про євшан-зілля із Галицько-Волинського літопису. Роль описів і діалогу.

Література: основна [90; 108; 118];
додаткова [18]

Тема 3. Давня українська література

Занепад української культури в період панування монголо-татар, загарбання українських земель сусідніми державами.

Піднесення культури, літератури, науки, освіти в епоху Відродження. Поширення освіти, створення широкої мережі шкіл. Зародження і поширення книговидавничої справи в українських землях. Острозька Біблія — найвидатніша пам'ятка книгодрукування XVI ст.

Мова давньої української літератури. Творчість українських письменників, які писали латиною, польською: Ю. Дрогобич, П. Русин, С. Оріховський.

Виникнення полемічної літератури у зв'язку з Брестською унією 1596 р. Розвиток жанру послання у творчості І. Вишенського. Українське літературне бароко. Творчість Г. Сковороди як предтечі нової української літератури.

Література: основна [90; 114; 118];
додаткова [13]

Тема 4. Проза. Літописи XIII–XVI ст.

Козацькі літописи. “Літопис Самовидця”. Запис від 1663 р. — “Чорна рада у Ніжині” (скорочено). Два ворожих табори — Сомка та Брюховецького. Згадка про полковника-попа Івана Шрама. Жорстока розправа Брюховецького і царського уряду над Сомком та його прихильниками.

“Історія Русів” — своєрідний трактат про історичний розвиток України від давнини до другої половини XVIII ст. Обстоювання думки про те, що історія південно-східних слов'ян починається від Яфета (сина біблійного Ноя), родоначальника цих племен, а Київська Русь — першодержава українського народу. Центральні події літопису. Оповідь про утиски й пограбування українського народу польською шляхтою та військом.

Література: основна [23; 90; 118];
додаткова [18]

Тема 5. Драматургія давньої української літератури

Становлення й розвиток драматургії в давній українській літературі. Основні жанри. Історична драма (“Милість Божа...”) невідомо автора, “Владимир” Ф. Прокоповича.

Інтермедії соціального та побутового характеру. Вертепна драма (“Цар Ірод”).

Використання елементів класицизму в історичній драмі, інтермедії та вертепній драмі.

Література: основна [37; 90; 118];
додаткова [11]

Тема 6. Виникнення і розвиток віршованої літератури

Найвидатніші представники віршованої літератури. Художня спадщина Климентія Зіновієва та Івана Некрашевича. Історичні вірші (“Висипався хміль із міха”, “Про битву на Жовтих Водах”).

Мандровані дяки. Значення їх творчості для становлення силаботоніки та літературної мови на народній основі.

Іван Вишенський та його “Послання до єпископів”. Жанр, зміст, ідейна спрямованість, засоби творення сатиричного та комічного.

Оцінка І. Франком спадщини І. Вишенського.

Література: основна [38; 90; 118];
додаткова [18]

Тема 7. Творчість Григорія Сковороди

Огляд життя і творчості мислителя. Загальна характеристика філософських поглядів та естетичних засад.

Ідея спорідненої праці у філософському трактаті “Алфавит, или Букварь мира”. “Басни Харьковскія”. Художня трансформація філософських ідей та педагогічних поглядів у байках “Пчела и Шершень”, “Кукушка и Косик”.

Лірика. Збірка “Сад божественных песней”. Тема та художні ідеї пісні 10-ї (“Всякому городу нрав і права”), її ритмічна своєрідність, засоби сатири, особливості мови. Алегорична і пряма мова, ритмічна своєрідність пісні 18-ї (“Ой ты, птичко жолтобоко”). Трансформація біблійних образів у дусі проповіді самопізнання пісні 20-ї (“Кто сердцем чист и душею”).

Майстерність використання автором риторичних засобів.

Література: основна [90; 91; 118];
додаткова [13]

Змістовий модуль II. Нова українська література. Література XIX ст.

Тема 8. Творчість Івана Котляревського

І. Котляревський як зачинатель нової української літератури.

“Енеїда”. Жанрова своєрідність. Розвиток давньоукраїнської бурлескної традиції. Елементи сатири у творі. Використання елементів народної сміхової культури.

“Наталка Полтавка”. Зв’язок драматургії І. Котляревського з давньою українською драмою і новаторський характер п’єси. Жанрові особливості, риси класицизму, сентименталізму та просвітницького реалізму, провідні художні ідеї твору. Принцип групування персонажів, засоби творення характерів.

Мова нової української літератури.

Література: основна [104; 108; 120];
додаткова [18]

Тема 9. Творчість Григорія Квітки-Основ’яненка

Вплив філософських ідей і літературної спадщини Г. Сковороди, І. Котляревського на мистецьке світорозуміння письменника.

“Маруся” — твір сентиментально-реалістичного характеру. Оцінка поведінки героїв з морально-етичного погляду. Гуманне ставлення автора до селянства: ідеалізація щирості родинних стосунків, християнської терплячості. Художня трансформація просвітницьких ідей у творі. Майстерність використання фольклорних елементів, мови.

Бурлескний твір “Конотопська відьма”. Поєднання реального й фантастичного в повісті. Образи сотника Забрюхи, писаря Пістряка, поміщика Халявського.

Поєднання у творчості письменника ознак сентименталізму та реалістичної художньої типізації персонажів.

Література: основна [36; 70; 115];
додаткова [18]

Тема 10. Творчість Тараса Шевченка

Т. Шевченко — основоположник нової української літератури.

Фольклорна основа балад раннього періоду творчості. Ознаки романтизму. Значення ліричних відступів для урізноманітнення темпоритму розповіді, інтонаційної розкутості.

“Тайдамаки”. Історична основа, жанр, сюжет і композиція, героїко-трагічний пафос. Образи Яреми, Залізняка і Гонти.

Вираження ідейно-естетичного кредо митця в поезії “Заповіт”.

Проблематика творчості Т. Шевченка періоду “Трьох літ” (1843–1847 рр.).

Ідейна спрямованість поеми “Кавказ”. Образ Прометея. Роль іронії і сарказму в розкритті ідеї.

“І мертвим, і живим, і ненародженим землякам моїм...”. Жанр, проблематика, ідейний зміст, особливості віршування, багатство емоційних інтонацій: саркастична інвектива, глузування, пересторога, благання обняти “найменшого брата”.

Провідні мотиви віршів періоду ув’язнення та заслання (1847–1857 рр.) (цикл “В казематі”). Протиставлення ідилічного зачину картинам реального життя для відтворення туги за рідним краєм. Роль риторичних фігур.

Біблійні мотиви у поезії періоду після заслання. Написання триптиха “Доля”, “Муза”, “Слава”, подальше переосмислення біблійних мотивів і сюжетів, інтимна лірика.

Прозова спадщина Т. Шевченка. Автобіографічність повісті “Художник”.

Т. Шевченко — видатний художник, цінність його малярської спадщини.

Значення постаті Т. Шевченка для розвитку української літератури.

Література: основна [5; 12; 29];
додаткова [18]

Тема 11. Творчість Пантелеймона Куліша

Огляд життя і творчості. Участь у Кирило-Мефодіївському братстві. Відносини з Т. Шевченком.

Вплив фольклору на поетичну творчість П. Куліша (збірки “Досвітки”, “Дзвін”), поезії Т. Шевченка (“Позичена кобза”).

“Чорна рада” — роман-хроніка в українській літературі. Джерела появи твору. Особливості побудови сюжету і композиції роману. Взаємодія реалістичної та романтичної оповіді, поєднання персонажів, що мають історичних прототипів, і вигаданих. Оцінка роману сучасниками та наступниками (Т. Шевченко, І. Франко).

Наукова, видавнича, культурницька діяльність П. Куліша.

Література: основна [36; 53; 115];
додаткова [13]

Тема 12. Творчість Марка Вовчка

Огляд життя і творчості.

Зв'язок із фольклором, гуманістична спрямованість “Народних оповідань” і повісті “Кармелюк”.

Проблематика повісті “Інститутка”. Художня майстерність у створенні образів-персонажів, роль пейзажів. Характерна риса оповідної манери Марка Вовчка. Багатство мови, близькість її до народної.

Література: основна [35; 59; 108];
додаткова [29]

Тема 13. Творчість Юрія Федьковича

Огляд життя і творчості.

Захоплення фольклором, творчістю Т. Шевченка.

“Шельвах”. Тема, художня ідея. Роль пейзажу. Особливості художньої мови.

“Нива”. Алгоритичний зміст, віршувальні особливості, своєрідність мови.

Повісті та оповідання. “Три, як рідні брати”. Тема, сюжет, композиція, художня ідея, оповідна манера.

І. Франко, Леся Українка про творчість письменника.

Література: основна [7; 37; 115];
додаткова [13]

Змістовий модуль III. Література кінця XIX – початку XX ст.

Тема 14. Творчість Івана Нечуя-Левицького

Огляд життєвого і творчого шляху.

Тематика і проблематика ранніх оповідань (“Дві московки”, “Рибалка Панас Круть” та ін.), повісті “Микола Джеря”.

“Кайдашева сім'я” – жанр, тема, ідейний зміст. Конкретно-історичне та загальнолюдське у творі. Своєрідність розгортання сюжету, композиція. Центральні персонажі. Типізація та індивідуалізація характерів персонажів. Картини побуту, їх значення для розуміння характерів героїв і вираження ідеї твору. Елементи гумору і сатири у творі. Майстерність описів, діалогів, багатство мови, змістова та мистецька виразність художніх деталей.

Література: основна [37; 65; 99];
додаткова [18]

Тема 15. Творчість Леоніда Глібова

Життєвий і творчий шлях Л. Глібова. Громадська, педагогічна та видавнича діяльність. Продовження байкарських традицій Г. Сковороди, П. Гулака-Артемовського, Є. Гребінки. Творче використання сюжетів байкарів світу (Езоп, Лафонтен, І. Крилов).

“Мірошник”. Фабула, мораль. Засоби гумору та сатири, мовна майстерність.

Майстерність іронії, алегоричності в байці “Вовк та Ягня”. Фабула. Мораль. Роль діалогу, його особливості.

Фабула, мораль, алегоричний зміст байки “Шелестуни”.

Новаторство Глібова-байкаря.

Література: основна [7; 19; 37];
додаткова [18]

Тема 16. Творчість Панаса Мирного та Івана Білика

Життєвий і творчий шлях І. Рудченка (Панаса Мирного). Тематична і жанрова різноманітність ранніх творів письменника (“Лихий попутав”, “П’яниця”, “Лихі люди”).

Соціально-психологічний роман “Хіба ревуть воли, як ясла повні?”, написаний у співавторстві з братом. Історія створення, джерела, проблематика. Своєрідність композиції. Багатство деталей побуту, різноманітність характерів, проникнення в суперечності доби, психологізм.

Образ Чіпки. Еволюція його характеру під впливом обставин. Фольклорна основа жіночих образів — Мотрі, Галі, Христі. Засоби типізації та індивідуалізації в романі. Роль художньої деталі. Нова ідейно-естетична функція картин природи.

Література: основна [37, 104, 114];
додаткова [13]

Тема 17. Складність і своєрідність розвитку української літератури наприкінці ХІХ — на початку ХХ ст. Різноманітність літературних течій та угруповань у 20-х роках ХХ ст.

Успадкування й розвиток традицій літератури попередніх епох. Зародження театру корифеїв.

Розширення виражальних можливостей художнього слова у творчості І. Франка, Лесі Українки, В. Стефаника.

Лірика роздуму та почуттів у творчості Олександра Олеся (“З журбою радість обнялась...”, “Чари ночі”). Мотиви лірики еміграційного періоду (“Моїй матері”, “Коли я вмер — забув, не знаю...”, “О принесіть як не надію...”). Символістська драматургія О. Олеся (“По дорозі в казку”, “Танець життя”).

Письменницькі організації 20-х років ХХ ст. Періодичні видання. Полеміка про творчий метод літератури. Створення спілки письменників. Адміністративне утвердження методу соціалістичного реалізму.

Виразні риси національної самобутньої лірики (П. Тичина, М. Рильський, М. Хвильовий, В. Сосюра, М. Зеров, Є. Плужник, М. Бажан), широта охоплення сфер тогочасної дійсності, стильова різноманітність.

Переслідування українських письменників, їхня трагічна доля в подальші роки сталінських репресій.

Література: основна [15; 31; 38];
додаткова [7; 8]

Тема 18. Творчість Михайла Старицького

Життєвий і творчий шлях митця.

Тематика, жанрові особливості та художні ідеї поезії М. Старицького (“Виклик”, “До України”, “До молоді”, “Поклик до братів-слов’ян”).

Соціально-психологічна драма “Не судилось”. Жанр, тема, сюжет, композиція, персонажі, особливості характеротворення, художня ідея.

Тематична і жанрова різноманітність прози. Твори на історичну тему, поєднання в них реалістичних і романтичних елементів.

Внесок М. Старицького в українське мистецтво і культуру.

Література: основна [22; 31; 37];
додаткова [13]

Тема 19. Творчість Івана Карпенка-Карого

Огляд життя і творчості.

Соціально-економічна зумовленість конфлікту в ранніх творах (“Бурлака”, “Наймичка”, “Розумний і дурень”).

“Хазяїн” — жанр, засоби сатири, центральний персонаж, психологічне вмотивування його вчинків, трагікомізм. Представники на-

родницької інтелігенції. Своєрідність монологів і діалогів. Значення ремарок.

Трагедія на історичну тему “Сава Чалий”. Сюжет, композиція, ідейний зміст. Трагізм образу центрального персонажа. Образи гайдамаків.

Література: основна [3; 17; 22];
додаткова [13]

Тема 20. Творчість Івана Франка

Життєвий і творчий шлях.

Багатство тематики поезії, ідейно-естетична глибина, різноманітність форм.

Символічність образу каменяря (“Гімн”). Роль риторичних вигуків, повторів. Особливості віршування. Популярність пісні (музика М. Лисенка).

Художня трансформація біблійного сюжету в поемі “Мойсей”. Пролог до поеми, його композиційна роль, строфічна будова (терцини). Своєрідність трактування автором образу лідера.

Збірка інтимної лірики “Зів’яле листя”. Художня вмотивованість підзаголовка “Лірична драма”.

Тематична і жанрова багатоаспектність прози І. Франка. “Борислав сміється” — жанр, тема, сюжет, композиція, головні дійові особи, особливості характеротворення, оповідної манери, художня ідея. Пошук нових гуманістичних ідеалів у романі “Перехресні стежки”.

Вираження психологічної майстерності автора у драмі “Украдене щастя”. Театральна доля п’єси, її екранізація.

Новаторство І. Франка в українській літературі.

Література: основна [26; 55; 101];
додаткова [5]

Тема 21. Творчість Бориса Грінченка

Багатогранність творчості Б. Грінченка.

Особливості “малої прози” письменника: сюжети, описи, мова. Реалістичний показ життя і побуту донецьких шахтарів в оповіданні “Батько та дочка”.

Перехід від етнографічно-побутового до психологічного оповідання, де розкривається душевна драма “маленької людини” (“Дзвоник”,

“Каторжна”). Сатиричний образ старої школи в оповіданні “Екзамен”.

Просвітницька діяльність Б. Грінченка. “Словарь української мови”.
Література: основна [14; 77; 104];
додаткова [18]

Тема 22. Творчість Михайла Коцюбинського

Життєвий і творчий шлях письменника.

Елементи імпресіонізму в новелістиці М. Коцюбинського (“Intermezzo”, “Цвіт яблуні”).

Засоби іронічного зображення псевдолібералізму (“Коні не винні”).

Тема втрати і краху ілюзій у повісті “Fata morgana”.

Роль фольклорно-етнографічного матеріалу, діалектизмів у творі “Тіні забутих предків”. Особливості жанру твору. Тема, сюжет, композиція, персонажі, особливості характеротворення. Романтичне забарвлення оповіді.

Література: основна [1; 18; 52];
додаткова [18]

Тема 23. Творчість Лесі Українки

Багатогранність таланту Лесі Українки. Розмаїття поетичних мотивів.

Поетизація творчого процесу, натхнення Лесею Українкою (“Як я люблю оці години праці”, “І все-таки до тебе думка лине...”, “Contra spem spero”). Зображувально-виражальна роль риторичних звертань, афористичних висловів.

Особливості поетичного стилю і мови лірики Лесі Українки. Новаторство ритміки. Елементи неоромантизму у творчості письменниці.

Драма-феєрія “Лісова пісня”. Особливості сюжету і композиції, творення характерів, єдність реалій доби і міфопоетики.

Проблематика, центральні персонажі, художні ідеї драми “Бояриня”.

Дослідження внутрішнього конфлікту особистості у п’єсі “Камінний господар”.

П’єси на античні сюжети (“Кассандра”, “Руфін і Прісцилла”, “Орґія”, “Адвокат Мартіан”).

Література: основна [2; 15; 30];
додаткова [13]

Тема 24. Творчість Василя Стефаника

Огляд життя і творчості.

Засоби розкриття психічного стану персонажа, роль пейзажу та художніх деталей у новелі “Новина”. Елементи експресіонізму.

Життєва основа новели “Камінний хрест”. Єдність типового та індивідуального в образі Івана Дідуха. Психологічна майстерність, лаконізм і виразність мови, мистецтво використання художньої деталі.

“Сини”. Сюжет і композиція, персонажі, ідейний зміст, художня мова.

Особливості індивідуального стилю письменника.

Література: основна [1; 10; 118];

додаткова [18]

Тема 25. Творчість Ольги Кобилянської

Життєвий і творчий шлях. Основні теми та мотиви. Участь у феміністичному русі та його відлуння в художній творчості.

“Царівна”. Жанр, тема, сюжет, особливості композиції, роль публіцистичних матеріалів, мови.

“Земля”. Жанр, одвічна загальнолюдська тема та її конкретизація. Прототипи і типи. Особливості сюжету, композиції, характеротворення, художньої мови.

Значення творчості О. Кобилянської для розвитку української художньої прози кінця XIX — початку XX ст.

Література: основна [69; 105; 114];

додаткова [18]

Змістовий модуль IV. Література XX ст.

Тема 26. Літературний процес 30-х років XX ст. — розвиток української літератури на новому історичному етапі. 1937 р. — апогей винищення цвіту нації

Поєднання епічної розповіді з ліричним самовиявом письменників, громадянська пафосність — характерні риси української літератури початку 20-х років.

Розвиток малих епічних жанрів.

Різноманітність стильових манер: романтико-героїчна (“Мамутові бивні” Ю. Яновського), лірико-імпресіоністична (“Кіт у чоботях” М. Хвильового, “Політика” Г. Косинки), реалістична (“Дорого-

вказ” П. Панча, “Червона хустина” А. Головка), науково-фантастична (“Прекрасні катастрофи” Ю. Смолича, “Сонячна машина” В. Винниченка).

Розвиток гумору й сатири.

Поява великих епічних полотен: романи (“Місто” В. Підмогильного, “Бур’ян” А. Головка, “Майстер корабля” і “Чотири шаблі” Ю. Яновського) та повісті (тетралогія “Голубі ешелони” П. Панча, “Зелені серцем” і “Пасинки степу” А. Головка).

Розвиток театру в Україні.

Виникнення і становлення кінодраматургії, її основних жанрів — кіноповісті, кінопоєми (О. Довженко “Земля”).

Літературні дискусії 1925–1928 рр., облудні політичні звинувачення письменників.

Арешти митців у першій половині 30-х років (М. Куліш, М. Зеров, Г. Епик, Лесь Курбас, О. Слісаренко, Остап Вишня).

“Розстріл українського відродження”.

Ослаблення розвитку української літератури в передвоєнні роки.

Література: основна [1; 60; 81];
додаткова [6]

Тема 27. Творчість Володимира Винниченка

Життєвий і творчий шлях.

Широкий діапазон літературної творчості.

Основні мотиви прозової спадщини В. Винниченка. Жанрово-стильова палітра малої прози. Особливості проблематики і поетики. Науково-фантастичний роман-утопія “Сонячна машина”. Експериментальні романи В. Винниченка 10-х років ХХ ст. (“Чесність з собою”, “Рівновага”, “Хочу!” та ін.). Роман “Записки кирпатого Мефістофеля” у контексті світової дияволяди.

Драматургія В. Винниченка. Інтелектуально-психологічна драма “Чорна Пантера і Білий Ведмідь”, її світова слава. Колізії національного вибору у драмі “Між двох сил”.

Література: основна [9; 61; 87];
додаткова [9]

Тема 28. Творчість Павла Тичини

Життєвий і творчий шлях.

Образ ліричного героя, музичні, пісенні образи ранньої творчості (“Сонячні кларнети”).

Збірки “Плуг”, “Вітер з України”, “Замість сонетів і октав”. Цикл “В космічному оркестрі”.

Інтимна лірика П. Тичини (“Ви знаєте, як липа шелестить...”, “Коли в твої очі дивлюся...”, “Я сказав тобі лиш слово...”).

Відгомін спалахів національного відродження в Україні (1917–1920 рр.) у віршах П. Тичини (“Гей, вдарте в струни, кобзарі!..”, “Ой що в Софійському заграли дзвони, затремтіли...”).

“Золотий гомін” – жанр, тема, ідея, особливості віршування.

Кларнетизм як індивідуальний стиль П. Тичини. Значення творчості митця для розвитку української поезії.

Література: основна [40; 91; 108];
додаткова [28]

Тема 29. Творчість Максима Рильського

Життєвий і творчий шлях. М. Рильський і неокласики (М. Зеров, М. Драй-Хмара, П. Филипович, Ю. Клен).

Еволюція ліричного героя М. Рильського, прагнення гармонії між особистістю і навколишнім світом, чуттями й розумом, людиною і природою.

Збірка “На білих островах” (1910 р.). Зовнішнє наслідування символістів та його переборення в подальших творах.

Художня ідея, жанрові особливості поетичних творів (вірш-ораторія), трансформація образів фольклору та “Слова о полку Ігоревім” у збірці “Слово про рідну матір”. Особливості жанру поеми в доробку М. Рильського.

Багатство ритмомелодики і строфіки, особливості індивідуального стилю М. Рильського. Переклади і переспіви.

Наукова та критично-публіцистична творчість М. Рильського.

Література: основна [82; 91; 108];
додаткова [28]

Тема 30. Творчість Володимира Сосюри

Огляд життя і творчості.

Жанрово-стильові особливості поеми “Червона зима”.

Історична основа, сюжет, композиція, ідейний зміст поеми “Ма-зепи”.

“Любіть Україну” — жанр, тема, ідея, риторичні фігури. Доля твору.

Інтимна й пейзажна лірика В. Сосюри (“Білі акації будуть цвісти...”, “Так ніхто не кохав...”). Особливості зображувально-виражальних засобів, художньої образності.

Заглибленість в особисті переживання, прямі декларації, самопovitори у віршах на термінові замовлення редакцій — недоліки, характерні для частини поезії письменника.

Література: основна [32; 91; 108];
додаткова [18]

Тема 31. Творчість Григорія Косинки

Огляд життєвого і творчого шляху. Роль особистих переживань у процесі формування мистецького світогляду письменника.

Звертання письменника до складних проблем сучасності: життя найбіднішого селянства, героїв, які заблукали у своїх ідейних пошуках, і драми тих, хто віддався на олтар комуністичної ідеї, у збірці новел “В житах”. Прийоми та засоби досягнення драматизму оповіді.

Синтез художніх роздумів про драматичні випробування людини й народу в пореволюційну добу у творчості Г. Косинки.

“На “золотих богів”” — жанр, тема, сюжет, манера оповіді, художня ідея.

Захоплення автора імпресіоністичною стилістикою та його вплив на художню творчість. Перехід письменника до реалістичної манери письма.

Особливості індивідуального стилю. Новаторство Г. Косинки у процесі розвитку жанрового різновиду новели.

Література: основна [49; 54; 108];
додаткова [28]

Тема 32. Творчість Валер'яна Підмогильного

Вплив середовища, де виховувався В. Підмогильний, української та світової класичної літератури на розвиток особистості письменника-інтелектуала, перекладача.

Зображення людини й обставин тогочасних суспільних подій, колективного й особистого, суперечностей прагнень розуму і серця в ранніх творах прозаїка. Вихід на шлях психологічного реалізму.

Участь В. Підмогильного в літературних дискусіях 1925–1928 рр.

Тематика збірки оповідань “Твори, т. I”. Увага до зображення зовнішнього сприйняття людиною подій і явищ.

Зображення складного і суперечливого процесу пристосування героя до зміни життєвих вимог і обставин у збірці “Проблема хліба”.

Роман “Місто” — історія життя людини, в душі якої борються добро і зло. Зображення багатомірності людської душі.

Наскрізна тема творчості В. Підмогильного: людина і революція.

Майстерність В. Підмогильного-новеліста.

Література: основна [21; 91; 108];

додаткова [21]

Тема 33. Творчість Остапа Вишні

Огляд життя і творчості. Тематика і проблематика, жанрова різноманітність творчості.

Творчість 30-х років. Спрямування жала сатири проти розкрадачів державного майна. Освоєння і розвиток О. Вишнею традицій вітчизняної та світової (сатиричної) літератури й народної творчості. Пошуки нових прийомів і засобів творення комічного. Популярність О. Вишні, масові тиражі його творів. Арешт і заслання.

Повернення до літературної діяльності в роки Другої світової війни. “Зенітка”.

Висміювання вад українського характеру та менталітету в гуморесці “Чухраїнці”. Комедійність ситуацій, народний гумор, дотепність вислову, глибина думки.

“Ярмарок” — жанрова своєрідність, оповідна манера, засоби комічного, мова. Використання різних засобів комічного (гіпербола, каламбур, парадокс, іронія, фігура перерахування).

Роздуми про літературу і мистецтво (щоденник “Думи мої, думи мої”).

Література: основна [91; 108; 111];

додаткова [18]

Тема 34. Творчість Миколи Хвильового

Життєвий і творчий шлях. Вплив суспільно-естетичних процесів на формування світогляду письменника. Мистецька та індивідуальна трагедія М. Хвильового.

Участь М. Хвильового в літературних дискусіях 1925–1928 рр.

Тематичне розмаїття новелістики письменника. Лірико-романтична та конкретно-реалістична манера письма.

Поєднання виражальних і зображальних засобів у збірці “Сині етюди”.

Розширення виражальних можливостей “малої прозової форми” (“Солонський яр”, “Я (Романтика)”, “Мати”, “Кіт у чоботях”). Поєднання революційної патетики, революційного сьогодення та символічних узагальнень.

Поява викривально-сатиричних мотивів у творчості М. Хвильового. Гостра іронія, нищівний сарказм письменника, спрямовані проти вічних обивателів, які скористалися плодами революції, в повісті “Іван Іванович”.

Проблема національно-культурного відродження, осмислення непростих уроків революції в романі “Вальдшнепи”.

Поєднання реалістичних, романтичних та імпресіоністичних засобів у творчості письменника. Новаторство М. Хвильового.

Література: основна [63; 108];
додаткова [28]

Тема 35. Творчість Юрія Яновського

Формування світоглядних переконань Ю. Яновського.

Художнє новаторство романів “Майстер корабля” і “Чотири шаблі”. “Вершники”: багатство змісту, досконалість художньої форми, жанрова своєрідність твору; поєднання ознак народної думи, героїчної поеми, новелістичного роману; реалізму та романтизму. Роль роману в розвитку літератури. Оцінка роману світовою прогресивною критикою.

Проблематика драми “Дочка прокурора”. Сценічний успіх п'єси.

Література: основна [62; 73; 109];
додаткова [18]

Тема 36. Творчість Миколи Куліша

Життєвий і творчий шлях. Пошуки М. Кулішем методів правдивого змалювання засобами драматичного мистецтва нового в людях та їх стосунках, породженого змінами в житті України.

“Мина Мазайло”. Художнє відтворення проблеми українізації, запроваджуваної в 20-х роках, її прихильників і супротивників. Використання і розвиток традицій вертепних дійств та інтермедій старої української літератури, кращих зразків побутової комедії ХІХ ст., а також західноєвропейської драматургії. Своєрідність структури тексту. Застосування різних засобів творення комічного, зокрема іронії та шаржу. Сценічна доля твору.

“Народний Малахій”. Мистецьке відображення руйнівного впливу ідеї на людину.

“97”. Трагізм відображення складних подій в українському селі 20-х років ХХ ст.

“Патетична соната” — жанр, тема, проблематика, сюжет, композиція, персонажі, ідейний зміст.

Значення творчості М. Куліша в розвитку української драматургії та театру.

Література: основна [51; 91; 108];
додаткова [28]

Тема 37. Поети “празької школи”

Культурно-мистецька атмосфера формування “празької школи”.

Поетичне осмислення проблеми національної духовності у творчості Є. Маланюка, Н. Ливицької-Холодної, О. Теліги, О. Стефановича, О. Лятуринської, О. Ольжича. Співвідношення неокласичних і символістських начал у творчості поетів.

Терниста письменницька доля Є. Маланюка. Естетичні пошуки та мотиви лірики поезії Є. Маланюка. Яскраво виражений національний характер творчості. Образи України і “малоросійства”, трагізм обставин і віра в непереможність народного духу в поезії Є. Маланюка (“Ісход”, “Невичерпальність”, “Толоси”). Загальна характеристика збірок Є. Маланюка “Стилет і стилос”, “Гербарій”, “Земля і залізо”, “Земна мадонна”, “Перстень Полікрата”, “Вибрані поезії”. Тема призначення мистецтва, туга за Батьківщиною, осмислення майбутнього у творчості Є. Маланюка після Другої світової війни (“Влада”, “Поезії в одному томі”, “Остання весна”, “Серпень”, “Перстень і посох”). Участь поета в діяльності МУР.

Історіософські мотиви поезії О. Ольжича у збірках “Рінь”, “Підзамча”.

Продовження традицій Лесі Українки у творчості О. Теліги. Сплав ліричної ніжності й твердості переконань у поезії (“Чоловікові”, “Літо”, “Мужчинам”, “Вечірня пісня”). Синтез трагедійного звучання і оптимістичної віри в майбутнє.

Література: основна [20; 25; 66];
додаткова [12]

Тема 38. Творчість Олександра Довженка

Огляд життя і творчості. Формування мистецьких переконань О. Довженка.

“Україна в огні”. Особливості сюжетно-композиційних вирішень. Образ-символ долі України (Христя). Політичні звинувачення автора.

“Повість полум'яних літ”. Широка, епічна, узагальнена картина Другої світової війни, філософське осмислення долі людини й народу. Єдність трагічного й ліричного, високого й буденного.

“Зачарована Десна”. Особливості творення сюжету. Автобіографічний характер твору. Поетичне відображення духовного багатства трудівників, їхнього морального здоров'я, тверезості мислення, тонкого гумору, безмежної терплячості. Роздуми над темрявою, забитістю села. Філософське осмислення краси людини і краси природи, всепроникаючий ліризм. Образ оповідача. Романтизм оповіді та реалізм побутових деталей.

“Щоденник” — літопис доби, свідчення про потворну сутність тоталітаризму, трагічну долю українського народу.

Світова велич О. Довженка-кіномитця.

Література: основна [47; 74; 108];
додаткова [18]

Тема 39. Творчість Уласа Самчука

Життєвий і творчий шлях.

Проблема людської гідності, зображення національної самосвідомості українців — провідні мотиви творчості У. Самчука.

“Марія”. Художній твір про винищення українського селянства, голодомор 1933 року. Використання стилістичних прийомів у створенні реалістичних картин життя українського народу. Зображення трагедії однієї селянської родини як частки трагедії всієї української

нації. Побудова роману у формі художнього життєпису святих і подвижників християнської церкви. Роль біблійних образів і мотивів. Поєднання індивідуального і типового, національного, конкретно-історичного та загальнолюдського у творі. Зображення процесу деформації українського національного характеру. Монументалізм зображення головної героїні — Марії. Значення роману “Марія” в українському літературному процесі.

Роман-трилогія “Волинь” — епопея життя українського народу у ХХ ст. Риси роману-хроніки. Ідейно-художнє проектування життя родини Довбенків на складні ідеологічно-політичні процеси, які відбувалися в Україні у першій чверті ХХ ст. Майстерність творення персонажів.

Новаторство У. Самчука-романіста.

Література: основна [85; 108; 111];
додаткова [28]

Тема 40. Творчість Івана Багряного

Життєвий шлях письменника. Участь І. Багряного в українському демократично-визвольному русі.

Ідейно-естетичне спрямування прозової спадщини І. Багряного. Жанрова різноманітність творчості І. Багряного. Мотиви поетичної творчості.

Алегоричність назви, промовиста символіка, динамічність розвитку сюжету роману “Тигролови”. Всепоглинаюча ідея перемоги добра над злом.

Проблематика роману “Сад Гетсиманський”. Автобіографічна основа, центральні персонажі, засоби психологізму, індивідуалізації і типізації. Творення переконливого образу людини незламної волі і твердої віри в добро, високі моральні принципи. Доля родини Чумаків як символічне втілення жорстокої реальності тоталітарного режиму. Використання в романі фольклорної поетики.

Публіцистика І. Багряного. Виступи митця про болючі проблеми з життя України ХХ ст.

Внесок І. Багряного в розширення тематичних рамок української прози.

Література: основна [86; 108; 125];
додаткова [2]

Тема 41. Творчість Василя Барки

Огляд життєвого і творчого шляху письменника. Жанрово-стилістичне розмаїття творчості В. Барки. Елементи різних стильових шкіл і напрямів у творчості письменника.

Розкриття гармонії між людиною і світом, людиною і космосом у поезії В. Барки. Використання фольклорних і релігійних мотивів. Бароковість поетичних конструкцій. Ранні збірки віршів “Шляхи” та “Цехи”, що зазнали критики за “ідеалістичний світогляд”.

Роман “Жовтий князь”. Епічне полотно, присвячене темі голодомору в Україні 1932–1933 рр., геноциду проти українців. Життєва основа твору (особистий досвід автора, його рідних і земляків), сюжет, центральні персонажі, їх групування, засоби психологізму, контрастування, типізації та індивідуалізації, роль художніх деталей, ідейний зміст. Смыслове навантаження образів-символів та образів-алегорій у романі. Використання фольклорних і міфологічних джерел у розкритті теми. Прагнення передати картину всенародної драми через поєднання політичних, соціальних, психологічних характеристик персонажів.

Місце і значення творчості В. Барки в літературному процесі.

Література: основна [86; 108; 125];
додаткова [28]

Тема 42. Творчість Андрія Малишка

Огляд життя і творчості. Вплив соціальних процесів і мистецьких джерел на формування світогляду поета.

Тематичні та жанрові пошуки для вираження художнього пізнання дійсності.

Розвиток поетичної творчості від ранніх творів (збірки “Лірика”, “З книги життя”) до глибоко філософських і патріотичних (збірки “Полудень віку”, “Серпень душі моєї”). Поєднання романтичної поезики та реалістичної оповіді в ліриці А. Малишка.

Пісенна ритмічність віршів А. Малишка (“Пісня про рушник”, “Пісня про вчительку”). Багатство художніх засобів.

Значення творчості А. Малишка для розвитку української пісенної лірики.

Література: основна [16; 108; 109];
додаткова [18]

Тема 43. Жанрово-стильова різноманітність прози другої половини ХХ ст. Досягнення драматургії

Феномен соціалістичного реалізму в українській літературі.

Посилення жанрових і стильових пошуків, творчих дискусій навколо актуальних естетичних проблем у творчості прозаїків 50–60-х років ХХ ст. Тематичне спрямування української прози повоєнного часу.

Творче дослідження реальних подій, характерів у прозі О. Гончара, П. Загребельного, Ю. Мушкетика, М. Стельмаха, І. Муратова, Гр. Тютюнника.

Поглиблення соціально-психологічного аналізу української прози у творчості Ірини Вільде, Р. Іваничука.

Розвиток лірико-романтичної стильової течії в українській прозі (О. Гончар, М. Стельмах, Гр. Тютюнник, Б. Харчук, А. Дімаров, Р. Федорів).

Використання різноманітних жанрових форм з метою розширення проблематики в українській прозі 60–70-х років.

Звернення до умовних — казково-фантастичних, алегоричних і асоціативних форм у прозі 70–80-х років (В. Земляк, В. Дрозд, В. Яворівський, Є. Гуцало, В. Шевчук). “Химерна” проза як жанровий феномен української прози кінця ХХ ст.

Досягнення та недоліки драматургії (О. Коломієць, Я. Стельмах, В. Врублевська, О. Корнійчук).

Відкриття важливих тем ХХ ст. у творчості митців, які проживали поза межами України. Причини появи в українській літературі прози постреалізму. Ідейно-естетичні засади творчості В. Шевчука, Ю. Андруховича, О. Забужко, Є. Пашковського.

Література: основна [27; 95; 108];
додаткова [1]

Тема 44. Творчість Олексія Коломійця

Огляд творчості. Ідейно-тематичні пошуки О. Коломійця. Жанрова різноманітність творчості О. Коломійця.

“Фараони” — жанр, тема, проблематика, сюжет, підтекст. Майстерність використання художнього прийому сну для досягнення комічної характеристики персонажів.

“Дикий Ангел” — тема, проблематика, персонажі. Майстерність діалогів і полілогів, гострота сюжету, реалістичність конфлікту та ідилічність його художнього розв’язання. Символічне значення назви твору.

Література: основна [3; 45; 46];
додаткова [18]

Тема 45. Творчість Олесь Гюнчара

Життєвий і творчий шлях.

Трилогія “Прапорonoсці”. Життєва основа та ідеологічна запрограмованість сюжету. Батальні сцени та їх роль у розкритті ідейного змісту. Образна система роману. Пейзажі, інтер’єри, художні деталі. Образ автора. Мова твору, діалоги та полілоги. Засоби гумору. Оцінка роману в літературному процесі.

Дилогія “Людина і зброя”, “Циклон”. Тематика і проблематика, сюжетно-композиційні вирішення, центральні персонажі, оповідна манера, роль пейзажів, портретів, ідейний зміст.

“Собор”. Жанр. Місце в літературному процесі, історія появи та “критики”. Тематика і проблематика, сюжет, оповідна манера, ідейний зміст. Образ собору як композиційного центру твору, його символічне значення. Персонажі, їх психологічні та морально-етичні характеристики. Філософізм твору.

Література: основна [11; 48; 108];
додаткова [20]

Тема 46. Творчість Григора Тютюнника

Життя і творчість, провідні теми, персонажі.

Увага до емоційного життя особистості у збірці “Зав’язь”. Художнє осмислення долі покоління “дітей війни”. Жанрова своєрідність творів, тематика, персонажі, особливості сюжетно-композиційних вирішень, оповідної манери, художньої мови. Зображення високих моральних ідеалів, чистоти й безкомпромісності простої людини. Прагнення Гр. Тютюнника засобами мистецтва звернути увагу на загрозу зростання міщанської, споживацької психології. Засоби творення характерів (портрет, деталь, діалог). Присутність автора у творах.

Творчість Гр. Тютюнника для дітей (“Дванадцять місяців”, “Климок”, “Ласочка”, “Степова казка”, “Вогник далеко в степу”). Використання прийомів народної поетики.

Близькість таланту Гр. Тютюнника і В. Шукшина.
Неореалістична стильова манера прозаїка.

Література: основна [13; 50; 108];
додаткова [4]

Тема 47. Творчість Павла Загребельного

Огляд творчості.

Тематична різноманітність романів П. Загребельного.

Розробка П. Загребельним історичної тематики в українській прозі (“Диво”, “Первоміст”, “Смерть у Києві”, “Євпраксія”, “Роксолана”). Розкриття зв’язку між історією та сучасністю, інтелектуально-філософське збагачення української історичної романістики.

“Диво” — жанр, тема, проблематика, сюжетні лінії, персонажі, поєднання часових пластів, ідейний зміст.

Жанрово-стильові особливості роману П. Загребельного “Я, Богдан (Сповідь у славі)”. Прийоми і засоби розкриття образу історичної особистості.

Література: основна [28; 56; 71];
додаткова [18]

Тема 48. Творчість Валерія Шевчука

Творчий шлях В. Шевчука як процес творення соціально-психологічної картини українського життя кінця ХХ ст. Ідейно-тематичне розмаїття прозової творчості письменника. Розвиток В. Шевчуком барокових традицій у літературі. Дослідження історії становлення духовності українського народу у творчості В. Шевчука. Трансформація біблійних тем, мотивів у творчості письменника з метою сучасного вираження довколишнього світу, людини в цьому світі, її внутрішнього світу. Сміслові навантаження постаті автора у творах.

Історична проза: “На полі смиренному”, “Три листки за вікном”. Художнє осмислення морально-етичного кодексу людського існування. Розкриття засобами мистецтва обмеженості та замкнутості тоталітарного суспільства.

“Дім на горі” — роман-міф і полеміка з “хімерною прозою”. Філософічність твору. Особливості творення “хімерного” роману.

Особливості індивідуального стилю письменника.

Література: основна [72; 97; 108];
додаткова [10]

Тема 49. Розвиток поезії у другій половині ХХ ст. Естетика шістдесятників

“Третій призов” — Д. Павличко, Л. Костенко, В. Симоненко, І. Драч, Б. Олійник, М. Вінграновський, В. Коломієць. Напрями поетичного мислення, різноманітність стилів і жанрів.

Повернення в літературний арсенал спадщини несправедливо забутих письменників — В. Еллана-Блакитного, В. Чумака, М. Семенка, В. Поліщука, І. Микитенка.

Пожвавлення літературного життя, пов’язане із соціальними процесами середини 50-х років ХХ ст., становленням нової суспільної атмосфери, розвитком науки і техніки.

Посилення особистісного начала в поезії, зумовлене відчуттям тиску тоталітарної системи та необхідністю боротьби з нею. Публіцистичні інтонації в поезії.

Людина на складних перехрестях історії як ліричний герой поезії шістдесятників. Поява нового естетичного виміру явищ, зацікавлення темами і мотивами глобального звучання.

Сповільнення процесу ідейного та естетичного збагачення української поезії в 70–80-ті роки ХХ ст. Звуження зображальних і виражальних можливостей поезії внаслідок посилення ідеологічного тиску в Україні. Замовчування творчості Л. Костенко, В. Стуса, В. Шевчука, І. Світличного, Є. Сверстюка.

Феномен поезії вісімдесятників. Жанрово-стильові пошуки в напрямі оновлення сили слова у творчості І. Римаука, М. Герасим’юка, І. Малковича, С. Чернілевського, Ю. Андруховича.

Література: основна [4; 95; 96];
додаткова [28]

Тема 50. Творчість Дмитра Павличка

Біографічні відомості. Пошук Д. Павличком нових зображальних і виражальних можливостей поетичного слова.

Тематична і жанрова різноманітність творчості Д. Павличка.

Мотиви збірки “Любов і ненависть”.

Розширення меж виражальних можливостей поезії в сонетних циклах “Білі сонети”, “Київські сонети”, “Сонети подільської осені”. Пісенна творчість поета (“Дзвенить у зорях небо чисте...”, “Я стужив-

ся, мила, за тобою...”, “Два кольори” та ін.), її фольклорна основа та своєрідність, художня мова, засоби милозвучності.

Інтимна лірика Д. Павличка (збірка “Таємниця твого обличчя”).
Перекладацька спадщина Д. Павличка.

Література: основна [33; 57; 67];
додаткова [28]

Тема 51. Творчість Василя Симоненка

Огляд життя і творчості. Формування ідейно-естетичних переконань В. Симоненка в період пробудження національної гідності українського народу. В. Симоненко у колі шістдесятників.

Зображення людини, її високого покликання, утвердження неповторності людської особистості у збірках “Тиша і грім”, “Земне тяжіння”.

Поетичне розкриття складності та суперечливості почуттів в інтимній ліриці В. Симоненка. Романтичність світовідчуття поета. Висока образність мови, багатство рим, різноманітність їх видів.

“Казка про дурила”. Тема, проблематика, алегоричність, ідейний зміст, засоби сатири, оптимістична кінцівка.

Література: основна [6; 98; 121];
додаткова [15]

Тема 52. Творчість Бориса Олійника

Огляд творчості. Ліричне осмислення людини у вирі суспільного буття, її моральних цінностей у творчості Б. Олійника. Образність, масштабність і водночас відображення буденних фактів, деталей щоденності, поєднання героїчного і звичайного.

Поетична концепція героя як трудівника і борця, громадянина, людини красивої і скромної у збірках “Вибір”, “Заклинання вогню”.

Вираження любові й пошани до матері, вітчизни у збірці “Сива ластівка”.

Внесок поета в розвиток лірико-епічної та ліричної поеми (“Урок”, “Дума про місто”).

Література: основна [41; 108; 121];
додаткова [28]

Тема 53. Творчість Івана Драча

Огляд творчості.

Прагнення поета перебороти “глобальність”, декларативність, ілюстративність у творчості. Основні мотиви лірики (збірки “Корінь і крона”, “Сонце і слово”).

Уцілювання образного ладу у збірці “Соняшник”. Поема “Смерть Шевченка” (1961 р.). Символізація епізодів Шевченкового життя та перепоховання.

Проблематика, особливості сюжету, ідейний зміст поеми “Чорнобильська мадонна”. Розвиток І. Драчем тематичного та жанрового розмаїття української поезії.

Література: основна [34; 108];
додаткова [25]

Тема 54. Творчість Василя Стуса

Життєвий і творчий шлях поета. Вольовий, цілеспрямований характер В. Стуса — поета і громадянина. Наскрізні мотиви та образи творчості.

Основні тематичні напрями прижиттєвих збірок, виданих за кордоном: “Зимові дерева”, “Веселий цвинтар”, “Свіча в свічаді”, “Палімпсести”. Поширення поезії в рукописах. Видання в Україні (“Дорога болю”, “Вікна в позапростір”, твори в шести томах, дев’яти книгах). Зображення ліричного героя — борця проти руйнівного духу тоталітарної системи.

Проекція історії України на сучасність (“За літописом Самовидця”). Подолання страху (“Як добре те, що смерті не боюсь я...”). Роль біблійних символів. Туга за рідними, Україною, обстоювання стоїцизму (“Наснилося, з розлуки наверхлося...”, “На колимському морозі калина...”, “Це спалах снігу, тьмяно-синя тінь...”). Особливості творення громадянської лірики: постійна проблема вибору героя, який відчуває приреченість життя у зруйнованій морально країні.

В. Стус у контексті світової літератури.

Література: основна [43; 108; 111];
додаткова [3; 23]

Тема 55. Творчість Ліни Костенко

Біографічні відомості. Широка шкала емоційних станів і філософських настроїв лірики і епіки Л. Костенко.

Відображення причетності ліричного героя до тривоги і катаклізмів ХХ ст. у збірках “Проміння землі”, “Вітрила”, “Мандрівки серця”.

Парадоксальність зв'язку часів у світовідчутті ліричного героя, максималізм у вираженні почуттів — наскрізні поетичні мотиви лірики поетеси.

Ідея безсмертя українського народу та його пісні в романі у віршах “Маруся Чурай.” Філософічність роману, психологізм, символіка. Своєрідність композиції та віршової форми. Використання народно-пісенної поетики.

Уроки національної історії та сучасність (“Берестечко”).

Література: основна [64; 94; 95];
додаткова [26]

Тема. 56. Література українського постмодернізму

Інтенсивність оновлення української літератури наприкінці 80 — на початку 90-х років ХХ ст. Розмаїття стилевих та естетичних уподобань письменників. Осягнення першосутності світу, необхідності духовної свободи у творчості вісімдесятників (І. Римарук, С. Короненко, Л. Таран, В. Кожелянко). Використання елементів карнавалу, сміхової культури в літературі. Естетика руйнування штампів соціалістичного реалізму у творчості представників угруповань “Бу-Ба-Бу”, “Лугосад” та ін. Явище експериментальної прози в українській літературі на зламі ХХ–ХХІ ст. Ю. Андрухович як представник постмодернізму в українській прозі. Неотрадиціоналізм в українській прозі (Є. Пашковський, В. Медвідь).

Повернення в українську культуру творчості несправедливо замовчуваних письменників.

Роль і місце сучасної української літератури в мистецькому освоєнні світу.

Література: основна [8; 15; 24];
додаткова [14]

ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ПРОГРАМНОГО МАТЕРІАЛУ ТА ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студентів є важливою складовою вивчення історії української літератури, бо йдеться насамперед про вироблення кожним студентом власної системи оцінки літературно-мистецьких

явищ. Досягти цього можна шляхом засвоєння кращих зразків з історії української літератури. Самостійне вивчення студентом програмного матеріалу полягає у прочитанні текстів художніх творів, літературно-критичних джерел із запропонованого списку і укладанні конспективних матеріалів для підготовки до семінарських занять.

Мета виконання контрольної роботи — самостійно ознайомитись із творчістю письменника, ґрунтовно опрацювати літературно-критичний матеріал, засвоїти вміння і навички художнього аналізу тексту.

Студент може виконувати контрольну роботу на базі установи, де працює.

Контрольна робота передбачає розгорнуту відповідь реферативного характеру з вибраної теми. Студент повинен скласти план контрольної роботи і викласти матеріал згідно з вимогами наукового стилю.

Номер варіанта контрольної роботи студенти вибирають за першою літерою свого прізвища (див. таблицю).

Перша літера прізвища студента	Номер варіанта контрольної роботи
А, Ї, Т	1
Б, Й, У	2
В, К, Ф	3
Г, Л, Х	4
Д, М, Ч	5
Е, Н, Ц	6
Є, О, Ш	7
Ж, П, Щ	8
З, Р, Ю	9
І, С, Я	10

ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

- I. Характерні риси і представники нової української літератури.
- II. Особливості творення образів князів Ігоря, Святослава Київського, руських воїнів у “Слові про Ігорів похід”.
- III. Особливості творення характерів у повісті І. Франка “Борислав сміється”.

Варіант 2

- I. Творче використання Л. Глібовим сюжетів байок Езопа, Лафонтена.
- II. Особливості композиції роману “Людина” О. Кобилянської.
- III. Багатство емоційних інтонацій у посланні Т. Шевченка “І мертвим, і живим, і ненарожденним землякам моїм...”.

Варіант 3

- I. Досягнення драматургії давньої української літератури.
- II. Біблійні мотиви у творчості Т. Шевченка.
- III. Естетичні ідеали драматичних творів В. Винниченка.

Варіант 4

- I. Ознаки української соціально-побутової повісті як жанру епічного роду.
- II. Розробка П. Кулішем національно-культурного принципу відображення дійсності.
- III. Вираження ліричних почуттів у поезії Олександра Олеся “Чари ночі”.

Варіант 5

- I. Мотиви лірики поетів “празької школи”.
- II. Використання принципів фольклорної поетики в романі “Маруся” Г. Квітки-Основ'яненка.
- III. Символічне значення назви твору М. Коцюбинського “Intermezzo”.

Варіант 6

- I. Ознаки українського соціально-психологічного роману як жанру епічного роду.
- II. Ідейно-естетична роль образу Ярославни у “Слові про Ігорів похід”.
- III. Розвиток мотиву свободи особистості в поетичній творчості В. Стуса.

Варіант 7

- I. Ознаки критичного реалізму як творчого методу.
- II. Ідейно-естетичне спрямування повчання Володимира Мономаха.
- III. Майстерність В. Стефаніка-новеліста.

Варіант 8

- I. Риси сентименталістської стилістики в українській літературі. Найяскравіші представники.
- II. Використання засобів індивідуалізації для розкриття головної ідеї в романі “Хіба ревуть воли, як ясла повні?” Панаса Мирного та Івана Білика.
- III. Символічне значення камінного хреста в новелі В. Стефаника.

Варіант 9

- I. Розвиток вертепної драми в історії української літератури.
- II. Видавнича та культурницька діяльність П. Куліша.
- III. Особливості сюжетно-композиційних вирішень в “Україні в огні” О. Довженка.

Варіант 10

- I. Розширення можливостей повісті як жанру епічного роду у творчості Марка Вовчка.
- II. Трансформація біблійних образів у поетичній творчості Г. Сковороди.
- III. Урбаністичні мотиви у творчості Богдана-Ігоря Антонича.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Явище експериментальної прози в українській літературі кінця XX — початку XXI ст. Найяскравіші представники.
2. Художнє розкриття теми голодомору 20–30-х років в українській літературі XX ст.
3. Розвиток лірико-романтичної стильової течії в українській прозі другої половини XX ст. Найяскравіші представники.
4. Поети “празької школи”.
5. Художні здобутки української поезії 60–90-х років XX ст. Найяскравіші представники.
6. Основні мотиви прозової спадщини В. Винниченка.
7. Розвиток малих прозових жанрів в українській літературі 50–90-х років XX ст. Найяскравіші представники.
8. Сонет в українській поезії 60–80-х років XX ст. Найяскравіші представники.

9. Український літературний процес 60–90-х років XX ст. Особливості суспільно-політичного й духовного розвитку України цього періоду.
10. Основні ознаки українського літературного шістдесятництва XX ст. Найяскравіші представники.
11. Основні напрями та тенденції в розвитку української літератури 60–90-х років XX ст. Найяскравіші представники.
12. Жанрово-стильові різновиди української новели кінця XX ст. Найяскравіші представники новелістики.
13. Зображення багатовимірності людської душі у творчості В. Підмогильного.
14. Феномен “розстріляного відродження” в українській літературі. Найяскравіші представники.
15. Літературні напрями та угруповання періоду національно-визвольних змагань в Україні початку XX ст. Найяскравіші представники.
16. Розвиток української драматургії у другій половині XIX ст. Найяскравіші представники.
17. Ознаки синкретичного мистецтва в літературі періоду Київської Русі.
18. Оригінальна література періоду Київської Русі.
19. Явище полемічної літератури в історії української літератури. Найяскравіші представники.
20. Розвиток давньоукраїнської бурлескової традиції. Найяскравіші представники.
21. Розвиток сентименталізму як напрями в історії української літератури.
22. Поява і розвиток ідеї національного визволення в історії української літератури.
23. Тенденції та напрями розвитку української літератури в епоху середньовічного Відродження.
24. Критичний реалізм як напрям в історії української літератури. Найяскравіші представники.
25. Романтизм як напрям в історії української літератури. Найяскравіші представники.
26. Елементи неоромантизму в історії української літератури. Найяскравіші представники.
27. Розвиток гумору та сатири в історії української літератури. Найяскравіші представники.

28. Розвиток імпресіоністичних елементів у історії української літератури. Найяскравіші представники.
29. Розвиток елементів експресіонізму в історії української літератури. Найяскравіші представники.
30. Виникнення і трансформація роману в історії української літератури. Найяскравіші представники.
31. Крах тоталітарної системи і його вплив на формування новели нового типу.
32. Романи на історичну тематику Ю. Мушкетика.
33. Громадянські мотиви творчості Б. Олійника.
34. Новаторство поезії Д. Павличка.
35. Олесь Гончар — художник слова.
36. Романи П. Загребельного: традиції і новаторство.
37. Світове значення творчості О. Довженка.
38. Творча спадщина В. Стуса.
39. Творчість В. Шевчука і жанр химерного роману.
40. Увага до діалектики душі особистості в новелах Гр. Тютюнника.
41. Тема призначення мистецтва у творчості Є. Маланюка.
42. Пісенна творчість А. Малишка.
43. Ідейно-естетичне спрямування прозової спадщини І. Багряного.
44. Тематичне спрямування прози М. Стельмаха.
45. Утвердження неповторності людської особистості в поезії В. Симоненка.
46. Розвиток В. Шевчуком барокових традицій в українській літературі.
47. Творчість Л. Костенко і розвиток поетичних жанрів в українській літературі ХХ ст.
48. Провідні мотиви творчості Т. Шевченка.
49. Вплив запровадження християнства на розвиток релігійної та світської літератури Київської Русі.
50. Розвиток жанру послання у творчості І. Вишенського.
51. Викриття колоніальної політики в “Історії Русів”.
52. Ідея спорідненої праці у творчості Г. Сковороди.
53. Роль “Енеїди” та “Наталки Полтавки” І. Котляревського у становленні нової української літератури.
54. Ідеалізація християнської терплячості в повісті Г. Квітки-Онов’яненка “Маруся”.
55. Вплив оповідної манери Марка Вовчка з повісті “Інститутка” на подальший розвиток української літератури.

56. Розвиток байкарських традицій у творчості Л. Глібова.
57. Тематичне багатство прозової спадщини І. Франка.
58. Участь О. Кобилянської у феміністичному русі та його вплив на художню творчість письменниці.
59. “Собор” О. Гончара: гострота і актуальність проблематики, новаторство та образи.
60. Діалектика відносин особи та суспільства, митця і держави в поемі “Сніг у Флоренції” Л. Костенко.
61. Жанрово-стильові особливості роману “Марія” У. Самчука.
62. Збірка Д. Павличка “Таємниця твого обличчя”.
63. Історична основа роману “Смерть у Києві” П. Загребельного.
64. Історія і сучасність у драматичних поемах “Сніг у Флоренції” та “Дума про братів Неазовських” Л. Костенко.
65. Комедія “Фараони” О. Коломійця: моральний та естетичний ідеал, типізація, поетичні узагальнення, образно-стильова система, новаторська форма.
66. Особливості творення образів-символів у романі В. Барки “Жовтий князь”.
67. Проблематика роману-трилогії “Волинь” У. Самчука.
68. Філософсько-естетичні мотиви лірики В. Стуса.
69. Художньо-філософське осмислення відносин між людиною і природою у творі О. Довженка “Зачарована Десна”.
70. Образ України — смислова основа творчості Є. Маланюка.
71. Автобіографічна основа роману І. Багряного “Сад Гетсиманський”.
72. Особливості композиції роману М. Стельмаха “Чотири броди”.
73. Риси характеру позитивного героя в билинах про Іллю Муромця.
74. Сміслові навантаження оповіді про Євшан-зілля з Галицько-Волинського літопису.
75. Значення творчості мандрованих дяків для розвитку віршованої літератури.
76. Неоднозначність трактування образу Енея з “Енеїди” І. Котляревського.
77. Трагізм зображення Гонти і Залізняка в поемі Т. Шевченка “Тайдамаки”.
78. Елементи індивідуалізації характерів у повісті І. Нечуя-Левицького “Кайдашева сім’я”.
79. Майстерність використання алегорії в байці Л. Глібова “Вовк та ягня”.

80. Еволюція характеру Чіпки з роману “Хіба ревуть воли, як ясла повні?” Панаса Мирного та Івана Білика.
81. Психологічне вмотивування вчинків головного героя у п’єсі “Хазяїн” І. Карпенка-Карого.
82. Особливості характеротворення в повісті М. Коцюбинського “Тіні забутих предків”.
83. Просвітницька діяльність Б. Грінченка. “Словарь української мови”.
84. Особливості втілення художньої ідеї у творі Лесі Українки “Напис в руїні”.
85. Єдність типового та індивідуального в образі Івана Дідуха з новели В. Стефаника “Камінний хрест”.
86. Майстерність втілення художньої ідеї у драмі Лесі Українки “Бояриня”.
87. Зображення “нової моралі” у романі В. Винниченка “Сонячна машина”.
88. Прийоми та засоби висміювання вад українського характеру й менталітету в гуморесці О. Вишні “Чухраїнци”.
89. Засоби творення характеру головної героїні в новелі М. Хвильового “Кіт у чоботях”.
90. Зображення трагедії роду Половців у романі Ю. Яновського “Вершники”.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Агеєва В. П.* Українська імпресіоністична проза. — К.: Либідь, 1994.
2. *Агеєва В. П.* Поетеса зламу століть: Творчість Лесі Українки в постмодерній інтерпретації. — К.: Либідь, 2000.
3. *Антологія української драматургії.* — К.: Мистецтво, 2004.
4. *Антологія української поезії другої половини ХХ ст. / Упоряд. Ю. Ковалів.* — К.: Гранослов, 2000.
5. *Барабаш Ю.* Тарас Шевченко: Імператив України. Історико й націософська парадигма. — К.: КМ Академія, 2004.
6. *Бернадська Н. І.* Українська література ХХ ст. — К.: Знання-Прес, 2002.
7. *Бондар М. П.* Поезія пошевченківської епохи: система жанрів. — К.: Наук. думка, 1986.

8. *Вечеря* на дванадцять персон: Житомирська прозова школа. — К.: Генеза, 1997.
9. *Володимир Винниченко*. У пошуках естетичної, особистої і суспільної гармонії. — Нью-Йорк: Україн. Вільна Акад. Наук у США, 2005.
10. *Гнідан О. Д.* Василь Стефаник. Життя і творчість. — К.: Рад. шк., 1991.
11. *Гончар О. Т.* Зібрання творів: У 7 т. — К.: Дніпро, 1989.
12. *Грабович Г.* Поет як міфотворець: семіотика символів у творчості Тараса Шевченка. — К.: Критика, 1998.
13. *Гримиш Г.* Загадка творчого бунту. Новелістика українських шістдесятників. Літературно-критичний нарис. — К.: Укр. письм., 1993.
14. *Грінченко Б.* Твори: У 2 т. — К.: Наук. думка, 1990–1991.
15. *Гундорова Т.* Проявлення слова. Дискусія раннього українського модернізму. Постмодерна інтерпретація. — Львів: Літопис, 1997.
16. *Дем'янівська Л.* Андрій Малишко. Життя і творчість. — К.: Дніпро, 1985.
17. *Дем'янівська Л. С. І.* Карпенко-Карий. Життя і творчість. — К.: Либідь, 1995.
18. *Денисюк І. О.* Розвиток української малої прози ХІХ — початку ХХ ст. — К.: Вища шк., 1981.
19. *Деркач Б. А.* Леонід Глібов. Життя і творчість. — К.: Дніпро, 1982.
20. *Донцов Д.* Дві літератури нашої доби. — Л.: Укр. вид-во, 1958.
21. *Досвід кохання і критика чистого розуму: Валер'ян Підмогильний: тексти та конфлікт інтерпретацій / Упоряд. О. Галета.* — К.: Факт, 2003.
22. *Драматургія: Класика і сучасність: Хрестоматія / Упоряд. В. Зленко.* — К.: Укр. письм., 2002.
23. *Єфремов С.* Історія українського письменства. — К.: Дніпро, 1996.
24. *Жінка як текст: Емма Андрієвська, Соломія Павличко, Оксана Забужко: Фрагменти творчості і контексти.* — К.: Факт, 2002.
25. *Жулинський М.* Олег Ольжич і Олена Теліга. — К.: Вид-во ім. О. Теліги, 2001.
26. *Жулинський М. Г.* Вірю в силу Духа. Іван Франко, Леся Українка і Михайло Грушевський у боротьбі за піднесення політичної і національної свідомості української людини. — Луцьк: Медіа, 1999.
27. *Загороднюк В.* Психологізм творчості Михайла Стельмаха. — К.: Акцент, 2002.

28. *Загребельний П.* Український шлях. — К.: Києво-Могилянська Академія, 2004.
29. *Зайцев П.* Життя Тараса Шевченка. — К.: Обереги, 2004.
30. *Зборовська Н.* Моя Леся Українка. — К.: Джура, 2002.
31. *Івашків В. М.* Українська романтична драма 30–60-х рр. XIX ст. — К.: Наук. думка, 1990.
32. *Льницький М.* Від “молодої музи” до “празької школи”. — Л.: Ін-т українознав. ім. І. Крип’якевича НАН України, 1995.
33. *Льницький М.* Дмитро Павличко: Нарис творчості. — К.: Дніпро, 1985.
34. *Льницький М.* Іван Драч. — К.: Рад. письм., 1986.
35. *Історія української літератури XIX ст. (70–90-ті р.):* У 2 кн. — К.: Вища шк., 2003.
36. *Історія української літератури та літературно-критичні думки першої половини XIX ст.* — К.: ЦНЛ, 2006.
37. *Історія української літератури:* У 2 т. — К.: Наук. думка, 1987–1988.
38. *Історія української літератури. Кінець XIX — початок XX ст.:* У 2 кн. — К.: Либідь, 2005.
39. *Квіти в темній кімнаті: Сучасна українська новела.* — К.: Генеза, 1997.
40. *Київські неокласики.* — К.: Факт, 2003.
41. *Клочек Г.* “Душа моя сонця намріяла...” Поетика “Сонячних кларнетів”. — К.: Дніпро, 1986.
42. *Клочек Г.* Поетика Бориса Олійника: Літературно-критичний нарис. — К.: Рад. письм., 1989.
43. *Клочек Г. Д.* У світлі вічних критеріїв. Про систему критеріїв оцінки літературного твору. — К.: Дніпро, 1989.
44. *Ковалевський О. В.* Ліна Костенко. Філософія бунту й “філософія серця”. — Харків: Прапор, 2001.
45. *Коваленко Л.* Мовами світу: літературно-критичні нариси. — К.: Рад. письм., 1984.
46. *Коломієць О.* Вибрані твори: У 2 т. — К.: Дніпро, 1988.
47. *Корифеї українського театру. Матеріали про діяльність театру корифеїв.* — К.: Мистецтво, 1982.
48. *Корогодський Р.* Довженко в полоні: Розвідки та есеї про Майстра / Упоряд. В. Шевчук. — К.: Гелікон, 2000.
49. *Корогодський Р.* У пошуках внутрішньої людини. — К.: Гелікон, 2002.

50. *Косинка Г.* Оповідання. — К.: Наук. думка, 2003.
51. *Кравченко А. Є.* Молода українська проза. — К.: Знання, 1990.
52. *Кудрявцев М.* Драма ідей в українській новітній літературі ХХ ст. — Кам'янець-Подільський: Oіum, 1997.
53. *Кузнєцов Ю. Б.* Поетика прози М. Коцюбинського. — К.: Наук. думка, 1989.
54. *Куліш Пантелеймон.* Твори: У 2 т. — К.: Наук. думка, 1994.
55. *Лавріненко Ю.* Розстріляне відродження. — Париж, 1959.
56. *Ласло-Куцок М.* Текст і контекст в художній творчості Івана Франка. — Бухарест: Мустанг, 2005.
57. *Логвиненко О. М.* Сучасний український роман: Еволюція, характер, стиль. — К.: Вища шк., 1989.
58. *Лубківський Р.* Сповідь. Молитва. Присяга: Літературний портрет Дмитра Павличка. — К.: Веселка, 2004.
59. *Мала літературна енциклопедія.* — Sydney, 2002.
60. *Марко Вовчок.* Твори: У 7 т. — К.: Наук. думка, 1984.
61. *Молода Муза: Антологія західноукраїнської поезії початку ХХ ст.* — К.: Дніпро, 1989.
62. *Мороз Л. З.* “Сто рівноцінних правд...” Парадокси драматургії В. Винниченка. — К.: Ін-т літ. ім. Тараса Шевченка НАН України, 1994.
63. *Над'ярних Н. С.* Зброя іскриста: Типологічні особливості реалізму. Роки першої російської революції. — К.: Дніпро, 1980.
64. *Нахлік О.* Письменник — Нація — Універсум: Світоглядні та художні шукання в літературі ХІХ–ХХ ст. — Л.: Ін-т літ. ім. Тараса Шевченка НАН України, 1999.
65. *“Не відлюбив свою тривогу ранню”:* Василь Стус — поет і людина: Спогади, листи, поезії. — К.: Укр. письм., 1983.
66. *Нечуй-Левицький І. С.* Твори: У 3 т. — К.: Дніпро, 1988.
67. *Олесь О.* Твори: У 2 т. — К.: Дніпро, 1990.
68. *Павличко Д.* Над глибинами. — К.: Рад. письм., 1983.
69. *Павличко Д.* Сонети. Світовий сонет. — К.: Генеза, 2004.
70. *Павличко С.* Дискурс модернізму в українській літературі. — К.: Либідь, 1997.
71. *Павлишин М.* Канон та іконостас. — К.: Час, 1997.
72. *Павло Загребельний* у спогадах сучасників. — Тернопіль: Лілея, 1998.
73. *Пархомик Р. Я.* По дорозі в казку українського модернізму. — Запоріжжя: Дике поле, 1996.

74. *Патетичний фрегат*: Роман Юрія Яновського “Майстер корабля” як літературна містифікація. — К.: Факт, 2002.
75. *Письменники України — жертви сталінських репресій*. — К.: Рад. письм., 1991.
76. *Плачинда С. П.* Олександр Довженко. — К.: Молодь, 1980.
77. *Погребенник Ф. П.* Сторінки життя і творчості Василя Стефаника. — К.: Дніпро, 1980.
78. *Погрібний А. Г.* Борис Грінченко: Нарис життя і творчості. — К.: Дніпро, 1988.
79. *Поліщук Я.* Міфологічний горизонт українського модернізму. — Івано-Франківськ: Лілея НВ, 1998.
80. *Початки*: Антологія молоді поезії / Упоряд. А. Бондар. — К.: Смолоскип, 1998.
81. “*Празька школа*” українських письменників: Лірика / Ред.-упоряд. Л. Федорів. — Л.: Червона калина, 2004.
82. *Проблеми історії та теорії реалізму української літератури XIX — початку XX ст.* — К.: Дніпро, 1991.
83. *Рильський М. Т.* Статті про літературу. — К.: Дніпро, 1980.
84. *Римарук І.* Вісімдесятники: Антологія нової української поезії. — Едмонтон, 1990.
85. *Розстріляне Відродження*: Антологія 1917–1933. — К.: Смолоскип, 2002.
86. *Самчук Улас.* Марія; Куди тече ріка. — К.: Наук. думка, 2001.
87. *Сверстюк Є.* Блудні сини України. — К.: Знання, 1993.
88. *Сиваченко Г. М.* Пророк не своєї вітчизни. Експатріантський “метароман” Володимира Винниченка. — К.: ВД “Альтернативи”, 2003.
89. *Сиваченко М. Є.* Над текстами українських письменників. — К.: Наук. думка, 1985.
90. *Сиваченко М. Є.* Текстологія поетичних творів П. А. Грабовського. — К.: Наук. думка, 1988.
91. *Сивокінь Г.* Давні українські поетики. — К.: Акта, 2001.
92. *Соловей Е. С.* Українська філософська лірика. — К.: Юніверс, 1998.
93. *Стильові тенденції української літератури XX століття* / Упоряд. Н. Шумило. — К.: Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України, 2004.
94. *Стрілецька* Голгофа: Поезії. — Л.: Каменярь, 1992.
95. *Стус В.* Листи до сина. — Івано-Франківськ: Лілея НВ, 2001.
96. *Стус В.* Палімпсест. Вибране. — К.: Факт, 2003.

97. *Стус В.* Твори: В 6 т.; 9 кн. — Львів: Просвіта, 1994–1997.
98. *Тарнашинська Л.* Художня галактика Валерія Шевчука: Постаць сучасного українського письменника на тлі західноєвропейської літератури. — К.: Вид-во Олени Теліги, 2001.
99. *Жаченко А.* Василь Симоненко: Нарис життя і творчості. — К.: Дніпро, 1990.
100. *Жачук М. П.* Естетична концепція дійсності в творах І. С. Нечуя-Левицького. — Тернопіль: Терноп. держ. пед. ін-т, 1992.
101. *Жачук М. П.* Інтерпретації: Літературно-критичні статті, творчі портрети українських поетів ХХ ст. — Тернопіль: Терноп. держ. пед. ін-т, 1999.
102. *Жачук М. П.* Лірика Івана Франка. — Тернопіль: Терноп. держ. пед. ін-т, 2006.
103. *Жачук М. П.* Проза Івана Франка. — Тернопіль: Терноп. держ. пед. ін-т, 2003.
104. *У чеканні театру:* Антологія молоді драматургії / Упорд. Н. Мірошніченко. — К.: Смолоскип, 1998.
105. *Українська література в російській критиці кінця ХІХ — початку ХХ ст.* — К.: Наук. думка, 1980.
106. *Українська література у портретах і довідках.* — К.: Либідь, 2000.
107. *Українська література.* — К.; Ірпінь: Перун, 2000.
108. *Українська літературна енциклопедія.* — К.: Укр. енцикл., 1995.
109. *Українська поезія першої половини ХХ ст.* — К.: Рад. письм., 1992.
110. *Українське літературознавство: Респ. міжвід. наук. зб.* — Іван Франко. Статті і матеріали. — Вип. 52. — 1989.
111. *Український Гомер ХХ століття: До 90-річчя від народження У. Самчука.* — Рівне: Азалія, 1994.
112. *Самчук Улас:* Дослідження, бібліографія. — Рівне: Азалія, 1994.
113. *Филипович П. П.* Літературно-критичні статті. — К.: Дніпро, 1991.
114. *Франко І. Я.* Зібрання творів: У 50 т. — К.: Наук. думка, 1976–1986.
115. *Черкаський В. М.* Художній світ Панаса Мирного. — К.: Дніпро, 1989.
116. *Чижевський Д. І.* Історія української літератури. — К.: Академія, 2003.
117. *Чижевський Д. І.* Літературний український барок: Нариси. — Харків: Акта, 2003.

118. *Шалата М. Й.* Юрій Федькович. Життєвий і творчий шлях. — К.: Дніпро, 1984.
119. *Шевченко Т.* Кобзар. — К.: МАУП, 2005.
120. *Шевчук В.* Муза Роксоланська: Українська література XVI–XVIII століть: У 2 кн. — К.: Либідь, 2004.
121. *Шевчук В. О.* Вершинний твір українського бароко: Літературознавче дослідження “Енеїди” І. Котляревського. — К.: Веселка, 2005.
122. *Шерех Ю.* Третя сторожа. Література. Мистецтво. Ідеологія. — К.: Дніпро, 1993.
123. *Шитова Л. Я.* Воскрес, щоб з вами жити. Філософія життя і творчості Василя Симоненка. — К.: Вид-во Чабаненка Ю. А., 2006.
124. *Штонь Г.* Романи Михайла Стельмаха. — К.: Наук. думка, 1985.
125. *Шугай О.* Іван Багряний, або Через терни Гетсиманського саду. — К.: Рада, 1996.

Додаткова

1. *Антологія* модерної української драми / Упоряд. Л. Залеська. — К.: Таксон, 1998.
2. *Багряний І.* Публіцистика. — К.: Смолоскип, 1996.
3. *Броховецький В.* Ліна Костенко: Нарис творчості. — К.: Дніпро, 1990.
4. *Вічна* загадка любові: Літературна спадщина Григора Тютюнника. Спогади про письменника. — К.: Рад. письм., 1988.
5. *Войтюк А. Д.* Літературознавчі концепції Івана Франка. — Львів, 1981.
6. *Вороний М.* Твори. — К.: Дніпро, 1989.
7. *Гаєвська Н. М.* Павло Грабовський: Нарис життя і творчості. — К.: Вид-во Київ. ун-т, 1994.
8. *Гнідан О. Д.* Марко Черемшина: Нарис життя і творчості. — К.: Дніпро, 1985.
9. *Володимир Винниченко.* Грицько Григоренко. Штрихи до портретів / О. Д. Гнідан, Л. С. Дем'янівська, Я. В. Йолкіна, А. Б. Гуляк. — К.: Четверта хвиля, 1995.
10. *Горнятко-Шумилович А.* Боротьба за “автентичну людину”: Проза Валерія Шевчука як віддзеркалення екзистенціалізму. — Львів: Каменярь, 1999.
11. *Грушевський М.* Історія української літератури: У 6 т. — К.: Либідь, 1993–1998.
12. *Гунчак Т.* У мундирах ворога. — К.: Час України, 1993.

13. *Драгоманов М. П.* Літературно-публіцистичні традиції: У 2 т. — К.: Наук. думка, 1970.
14. *Забужко О.* Хроніки від Фортінбраса. Вибрана есеїстика 90-х. — К.: Факт, 2001.
15. *Зборовська Н.* Код української літератури: Проект новітньої української літератури. — К.: Академвидав, 2006.
16. *Зеров М.* Твори: У 2 т. — К.: Дніпро, 1990.
17. *Історія української літератури кінця XIX — початку XX ст.* / За ред. П. П. Хропка. — К.: Рад. шк., 1991.
18. *Історія української літератури: У 8 т.* — К.: Наук. думка, 1967–1971.
19. *Історія української літературної критики.* — К.: Наук. думка, 1988.
20. *Історія української літератури XX століття: У 2 т.* — К.: Либідь, 1993.
21. *Ласло-Куцок М.* Шукання форми: Нариси з української літератури XX століття. — Бухарест, 1980.
22. *Мельник В. О.* Суровий аналітик доби: Валер'ян Підмогильний в ідейно-естетичному контексті української прози першої половини XX ст. — К.: Ін-т л-ри ім. Тараса Шевченка НАН України, 1994.
23. *Олійник О. Б., Грабницький Г. М.* Українська мова та література: Навч. посіб. — К.: Кондор, 2006.
24. *Поєзія Ліни Костенко в часах перехідних і вічних: Матер. круглого столу* / Ред.-упоряд. Т. В. Шаповаленко. — К.: ВД “Києво-Могилянська Академія”, 2005.
25. *Прісовський Є.* Відповідальність за слово: Літературно-критичні статті. — Одеса: Маяк, 1994.
26. *Скирда Л.* Сучасна українська поема. — К.: Либідь, 1990.
27. *Стус Д.* Василь Стус: життя як творчість. — К.: Факт, 2005.
28. *Тарнавський М.* Між розумом та ірраціональністю: Проза Валер'яна Підмогильного. — К.: Пульсари, 2004.
29. *Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики XX ст.: У 4 кн.* — К.: Аконіт, 2001.
30. *Фольклорні записи Марка Вовчка та Опанаса Марковича.* — К.: Дніпро, 1983.
31. *Шевчук В.* Із вершин і низин: Книжка цікавих фактів із історії української літератури. — К.: Дніпро, 1990.
32. *Штонь Г.* Духовний простір української ліро-епічної прози. — К.: Ін-т л-ри ім. Тараса Шевченка НАН України, 1987.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Історія української літератури”	5
Зміст дисципліни “Історія української літератури”	7
Вказівки до самостійного вивчення програмного матеріалу та виконання контрольної роботи	33
Варіанти контрольних робіт.....	34
Питання для самоконтролю.....	36
Список літератури.....	40

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *І. В. Хронюк*
Комп’ютерне верстання *О. Л. Лапшина*

МАУП

Зам. № ВКЦ-2925

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП